

Venim del nord!

La repoblació medieval és, sobretot, d'origen català i també aragonès

I com que hagué pres i poblat tota ciutat de Múrcia de catalans i així mateix Oriola i Elx i Guardamar i Alacant i Cartagena i altres llocs, estiguen segurs que tots aquells que poblen la dita ciutat de Múrcia o els llocs esmentats són veraders catalans i parlen el més bell catalanesc del món.

(Crònica de Ramon Muntaner, cap a 1328)

Per ço los de Múrcia parlen castellà e los de Oriola valencià, los uns se nomenen castellans, los altres valencians, los uns son de la Corona real de Castella, los altres de la Corona real de Aragó.

(Arxiu d'Oriola, 1525)

En Orihuela e su tierra siempre se ha guardado la lengua catalana: porque en tiempo de la conquista se pobló la tierra más de catalanes que de otras naciones, de las cuales heredaron la lengua, corazón, manos e obras...

(Crònica de la inclita y coronada ciudad de Valencia, Martí de Viciana, 1566)

Això són moes d'ara! A Oriola sempre s'ha parlat en valencià!

(Levante, Elx, 23, 1926. En un article, el tio Pàmies, un vell llaurador que degué viure a mitjan segle XIX, responia açò quan li preguntaven per què, sent d'Oriola, sabia parlar valencià)

Després d'almenys quatre segles de govern musulmà, el rei castellà Alfons X el Savi, amb l'ajuda del seu sogre Jaume I, conquisten Oriola i la seua comarca per a la Corona de Castella a mitjan segle XIII. Però és Jaume II, rei d'Aragó, de València i comte de Barcelona, el que incorpora definitivament Oriola al Regne de València l'any 1304 com a capital d'una governació pròpia. Es convertix així en la segona ciutat més important del Regne després de la capital. El Baix Segura és, per tant, valencià des de fa més de 700 anys. Les quatre barres de molts dels escuts de la comarca així ho testimonien.

En aquell moment fundacional, els pobladors cristians que es desplacen per a repoblar la comarca parlaven aragonès, castellà, però sobretot català, ja que eren majoritàriament d'esta procedència. L'historiador Enric Guinot documenta al Baix Segura un 65% de pobladors catalans i un 35% d'aragonesos (i també navarresos i castellans). Així, el valencià es convertix en la llengua d'Oriola i la seua comarca. I s'hi manté viu segurament fins al segle XVIII, o potser més tard encara. Ara s'explica la gran quantitat de cognoms i topònims valencians que hi ha en la comarca.

Oriola

Torrevel·la

Almoradí

Bigastre

4

